

Sygn. akt I C 1284/23 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2024 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Piotr Szutenberg

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Gajlun

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2024 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. J.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz powódki E. J. kwotę 400 euro (czterysta euro) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.117 zł (tysiąc sto siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1284/23 upr.

UZASADNIENIE

Pozwem z 11 sierpnia 2023 r. powódka E. J. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 listopada 2022 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że wywodzi roszczenie z przepisów Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów (dalej: rozporządzenie) w związku z opóźnieniem wykonywanego przez pozwanego lotu o nr (...) na trasie G. – F.. W wyniku awarii samolotu lot uległ ponad 15-godzinnemu opóźnieniu, co skutkowało uprawnieniem powódki do otrzymania zryczałtowanego odszkodowania w kwocie 400 euro.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, że powódka nie wykazała opóźnienia lotu oraz faktu jego opłacenia. Przepisy rozporządzenia nie znajdują zaś zastosowania do pasażerów podróżujących bezpłatnie.

Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że opóźnienie lotu spowodowane było niespodziewaną poważną usterką techniczną jednego z silników, którą uznać należy za nadzwyczajną okoliczność wyłączającą jego odpowiedzialność. W chwili startu z G. samolot był w pełni sprawny i eksploatowany zgodnie z instrukcją producenta. Samolot został uziemiony do momentu wymiany jednostki napędowej oraz naprawy strukturalnej, zaś sytuacja została zakwalifikowana jako poważny incydent i jest w trakcie badania.

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Sąd zważył co następuje:

Niniejsza sprawa rozpoznawana była zgodnie z przepisami o postępowaniu uproszczonym, zaś wartość przedmiotu sporu nie przekraczała kwoty czterech tysięcy złotych. Wobec powyższego niniejsze uzasadnienie wyroku, w oparciu o art. 505⁸ § 4 k.p.c., zostało ograniczone do przedstawienia stanowisk stron oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Poza sporem było, że pozwana spółka była przewoźnikiem lotniczym obsługującym lot na trasie G. – F. w dniu 15 sierpnia 2022 r., którego pasażerką była powódka. Niekwestionowany przez pozwanego był również przebieg zdarzeń związanych z organizacją lotu – wylot samolotu z G., konieczność nieplanowanego lądowania w W., podjęcie przez przewoźnika działań mających na celu zorganizowanie noclegu i posiłku pasażerom przedmiotowego lotu oraz będące następstwem powyższych zdarzeń zorganizowanie przez przewoźnika lotu z W. na F. w następnym dniu. Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wskazał, że powódka nie udowodniła zaistnienia opóźnienia lotu, jednak w dalszej części sprzeciwu szeroko odniósł się do przyczyn opóźnienia przedstawiając jednocześnie dowody z dokumentów potwierdzające jego zaistnienie. Fakt opóźnienia lotu uznać zatem należało za niewątpliwą.

Istota sporu sprowadzała się do oceny, czy zachodziły przesłanki upoważniające powódkę do otrzymania odszkodowania przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. b) rozporządzenia. Sporny pozostawał fakt odpłatności podróży powódki oraz to czy opóźnienie lotu było spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, co na podstawie art. 5 ust. 3 rozporządzenia zwalniałoby przewoźnika od obowiązku uiszczenia odszkodowania.

W myśl art. 5 ust. 1 lit. c) rozporządzenia w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których to odwołanie dotyczy mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego z wyjątkami przewidzianymi w tym przepisie, które nie znajdują zastosowania w niniejszej sprawie. Wysokość odszkodowania uzależniona jest zaś od długości lotów; przy określaniu odległości, podstawą jest ostatni cel lotu, do którego przybycie pasażera nastąpi po czasie planowego przylotu na skutek opóźnienia spowodowanego odmową przyjęcia na pokład lub odwołaniem lotu. Stosownie do art. 7 ust. 1 lit. b) rozporządzenia dla wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1.500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1.500 do 3.500 kilometrów pasażerowie otrzymują odszkodowanie w wysokości 400 euro.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 Rozporządzenia nr 261/2004 przewoźnik zwolniony jest z obowiązku wypłaty rekompensaty, jeżeli może dowieść, iż odwołanie lotu zostało spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć mimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Treść preambuły rozporządzenia wskazuje jakie to mogą być okoliczności. Mogą one w szczególności zaistnieć w przypadku destabilizacji politycznej, warunków meteorologicznych uniemożliwiających dany lot, zagrożenia bezpieczeństwa, nieoczekiwanych wad mogących wpłynąć na bezpieczeństwo lotu oraz strajków mających wpływ na działalność przewoźnika.

Brak było podstaw do uznania, by w sprawie zachodziły przesłanki wyłączające zastosowanie rozporządzenia z uwagi na nieodpłatny charakter podróży powódki. Zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenie nie ma zastosowania do pasażerów podróżujących bezpłatnie lub na podstawie taryfy zniżkowej, która nie jest bezpośrednio lub pośrednio dostępna powszechnie. Zauważyć należy, że powódka przedłożyła do akt sprawy dokument rezerwacyjny, w ramach którego został ujęty opóźniony lot i dane uczestników wycieczki

(k. 13). Z doświadczenia życiowego wynika, że otrzymanie tego rodzaju dokumentu świadczy o uprzednim zarezerwowaniu usługi turystycznej w biurze podróży i o odpłatności lotu.

W orzecznictwie wskazuje się przy tym, że rozporządzenie należy interpretować w ten sposób, że pasażer opóźnionego o co najmniej trzy godziny lotu może wytoczyć powództwo o odszkodowanie na podstawie art. 6 i 7 tego rozporządzenia przeciwko obsługującemu lot przewoźnikowi lotniczemu, nawet jeśli ów pasażer i ów przewoźnik lotniczy nie zawarli umowy, a odnośny lot stanowi element imprezy turystycznej (Wyrok TS z 26.03.2020 r., C-215/18, LIBUŠE KRÁLOVÁ

PRZECIWKO PRIMERA AIR SCANDINAVIA., LEX nr 2872415). Z faktu wykupienia usługi turystycznej przez powódkę można zatem wyprowadzić domniemane faktyczne odpłatności lotu (art. 231 k.p.c.). Pozwany nie zaferował żadnych dowodów, które przemawiałyby za wzruszeniem powyższego domniemania.

W ocenie Sądu w sprawie nie zachodziły również przesłanki zwalniające przewoźnika lotniczego od zapłaty odszkodowania z art. 5 ust. 3 rozporządzenia. Zgromadzony materiał dowodowy nie dawał podstaw do uznania, że odwołanie lotu było spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Mając powyższe na uwadze, żądanie zapłaty kwoty 400 euro zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że w sprawie brak było podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanego o przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, wobec czego Sąd na podstawie art. 505⁷ § 2 k.p.c. oraz na podstawie art. 235² §1 pominął powyższy wniosek. Zgodnie z art. 505⁷ § 2 k.p.c. opinii biegłego nie zasięga się, jeżeli jej przewidywany koszt miałby przekroczyć wartość przedmiotu sporu, chyba że uzasadniają to wyjątkowe okoliczności. W doktrynie wskazuje się, że względ na ograniczenie tzw. społecznych kosztów wymiaru sprawiedliwości nakazuje odmówić przeprowadzenia dowodu kosztowniejszego niż przedmiot sporu (P. Pogonowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom. II. Artykuły 367–505(39), red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, art. 505(7)). Nie ulega wątpliwości, że koszt przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego byłby wyższy niż wartość przedmiotu sporu (1.764,23 zł). Strona pozwana powinna zatem mieć na względzie ograniczenia związane z rozpoznaniem sprawy w postępowaniu uproszczonym i dążyć do wykazania swoich racji za pomocą innych źródeł dowodowych. Przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego sprzeciwiały się również braki w materiale dowodowym. Dowód miał zostać przeprowadzony celem ustalenia, czy samolot SP- (...) był sprawny do lotu w momencie startu w rejs (...), a usterka silnika, która wystąpiła w trakcie lotu nie była możliwa do przewidzenia przez pozwanego, miała nagły charakter i nie wynikała z jego zaniedbań. Biegły nie może jednak zastępować stron w przedstawianiu istotnych dla sprawy twierdzeń, gromadzeniu materiału faktycznego czy w poszukiwaniu dowodów. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny już zebranego w sprawie materiału w sytuacji, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Nie może ona natomiast sama być źródłem materiału faktycznego sprawy ani tym bardziej stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłego (por. wyrok SN z 11.07.1969 r., I CR 140/69, OSNCP 1970/5, poz. 85). Tymczasem przedstawiony przez pozwaną materiał dowodowy ograniczał się wyłącznie do przedstawienia twierdzeń na temat przyczyny zdarzenia oraz dokumentów związanych ze zgłoszeniem jego wystąpienia do Centralnej Bazy Zgłoszeń Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Pozwany nie przedstawił dokumentacji fotograficznej zdarzenia, jak też nie wskazał czy finalnie ustalono jego przyczynę. Uznać należało zatem, że przeprowadzanie dowodu z opinii biegłego na podstawie dowodów zaferowanych przez pozwanego było niecelowe. Ciężar wykazania, że odwołanie lotu było spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, zgodnie z art. 5 ust. 3 rozporządzenia, spoczywał przy tym na pozwanym.

Niezależnie od powyższego wskazać należy na wyrażony w orzecznictwie TSUE pogląd zgodnie z którym z nadzwyczajną okolicznością, o której mowa w rozporządzeniu mamy do czynienia w sytuacji, gdy dane zdarzenie ze względu na swój charakter lub źródło nie wpisuje się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwala mu na skuteczne nad nim panowanie, przy czym te dwie przesłanki muszą być spełnione łącznie (Wyrok TS z 11.06.2020 r., C-74/19, LE PRZECIWKO TRANSPORTES AÉREOS PORTUGUESES SA., LEX nr 3012259).

Trybunał w swoim orzecznictwie zajmował się zagadnieniem usterki technicznej jako nadzwyczajnej okoliczności pozwalającej na zwolnienie przewoźnika lotniczego z obowiązku wypłaty odszkodowania za opóźnienie lotu. W ocenie Trybunału artykuł 5 ust. 3 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że problem techniczny, który wystąpił niespodziewanie i nie jest następstwem nieprawidłowej obsługi technicznej ani nie został wykryty podczas wykonywania regularnej kontroli, nie mieści się w pojęciu 'nadzwyczajnych okoliczności' w rozumieniu tego przepisu. Trybunał wskazał również, że awaria spowodowana przedwczesną wadliwością pewnych części statku powietrznego rzeczywiście stanowi nieoczekiwane zdarzenie, niemniej pozostaje ona nierozdzielnie związana z

bardzo złożonym systemem funkcjonowania maszyny, która jest wykorzystywana przez przewoźnika lotniczego, zatem to nieoczekiwane zdarzenie wpisuje się w ramy normalnego wykonywania działalności przewoźnika lotniczego, jako że przewoźnik ten jest stale narażony na tego typu niespodziewane problemy techniczne. Jednocześnie Trybunał podkreślił, że pewne problemy techniczne mogą stanowić nadzwyczajne okoliczności, podając jako przykład wykrycie ukrytej wady produkcyjnej zagrażającej bezpieczeństwu lotów, czy też powstanie uszkodzeń w wyniku aktów terroryzmu lub sabotażu. (Wyrok TS z 17.09.2015 r., C-257/14, CORINA VAN DER LANS v. KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ NV, ZOTSIS 2015, nr 9, poz. I-618.).

Sąd orzekający w pełni podziela powyższe zapatrywanie na wykładnię art. 5 ust. 3 rozporządzenia. Mając powyższe na uwadze, ocena zgromadzonego materiału dowodowego nie pozwalała na uznanie, by usterka techniczna stwierdzona w czasie lotu z dnia 15 sierpnia 2022 r. stanowiła nadzwyczajną okoliczność w rozumieniu rozporządzenia zwalniająca pozwanego z obowiązku zapłaty odszkodowania.

Ponadto zauważyć należy, że pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty sam wskazał, iż w trakcie lotu bezpośrednio poprzedzającego sporny rejs doszło do zasygnalizowania załodze samolotu „poważnego zagrożenia w postaci błędnych wskazań na silniku”. Oznacza to, że pozwany jeszcze przed rozpoczęciem lotu posiadał wiedzę o mogących wystąpić nieprawidłowościach w pracy silnika, a w konsekwencji mógł podjąć środki, które zapobiegłyby wystąpieniu opóźnienia.

Sąd uwzględnił roszczenie w zakresie odsetek za opóźnienie w części od dnia 1 grudnia 2022 r. (tj. dnia następującego po odmowie spełnienia przez pozwaną świadczenia w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty) do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Powództwo co do odsetek od dnia 21 listopada 2022 r. do dnia 30 listopada 2022 r. podlegało oddaleniu. Roszczenie strony powodowej ma charakter zryczałtowanego odszkodowania pieniężnego, które jest świadczeniem w swej istocie bezterminowym, wymagającym do powstania stanu wymagalności wezwania do zapłaty. Termin spełnienia świadczenia określać więc należy z zastosowaniem art. 455 k.c. Zgodnie z tym przepisem jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W okolicznościach niniejszej sprawy uznać należało, że roszczenie stało się wymagalne wraz z zakończeniem postępowania reklamacyjnego.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Należało uznać, że powódka wygrała proces w całości, bowiem oddalenie powództwa dotyczyło wyłącznie nieznaczącej części roszczenia odsetkowego. Na koszty procesu składały się opłata od pozwu w wysokości 200 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz kwota 900 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustalonego na podstawie § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Sąd zasądził zatem na rzecz powódki kwotę w wysokości 1.117 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Jednocześnie Sąd na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. zasądził od kwoty kosztów procesu odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...);
3. (...).